

PREZENTĂRI

Conferința „Condamnările suferite de România la CEDO în anul 2012. Analize și perspective”, București, 24 aprilie 2013

Asociația Magistraților Europeni pentru Drepturile Omului, Centrul de Studii de Drept European (CSDE) al Institutului de Cercetări Juridice din cadrul Academiei Române, Editura Universitară, Asociația Forumul Judecătorilor din România și Asociația Română de Drept și Afaceri Europene (ARDAE) Centrul de Resurse Juridice din Moldova au organizat în data de 24 aprilie 2013 la sediul Academiei Române Conferința « Condamnările suferite de România la CEDO în anul 2012. Analize și perspective ».

Evenimentul a reprezentat o continuare firească a inițiativei de a dezvolta o **colecție** de jurisprudență CEDO, completată anual, ce a avut prima lansare în cadrul unei conferințe asemănătoare din toamna anului 2010.

Cu acest prilej, a fost lansată lucrarea „**Hotărârile CEDO în cauzele împotriva României din anul 2012. Analiză, consecințe, autorități potențial responsabile**” (vol. VIII din colecție), în care autorii Dragoș Călin, judecător - Curtea de Apel București, Mihaela

Vasiescu, judecător - Curtea de Apel Tîrgu Mureș, Paula-Andrada Coțovanu, judecător - Curtea de Apel Pitești, Ionuț Militaru, judecător - Tribunalul București, Roxana Maria Călin, judecător - Tribunalul București, Lucia Zaharia, judecător - Judecătoria Sectorului 5 București, Lavinia Cîrciumaru, judecător - Judecătoria Constanța, Cristina Radu, judecător - Judecătoria Constanța, Cristinel Ghigheci, judecător - Curtea de Apel Brașov, Florin Mihăiță, judecător - Judecătoria Sectorului 4 București și Victor Constantinescu, judecător, Judecătoria Alexandria, au urmărit să rezume fiecare cauză în care România a fost condamnată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, să găsească autoritățile potențial responsabile, necruțând în vreun fel puterea judecătorească, și să observe în ce măsură acestea s-au conformat și au reacționat concret, după pronunțarea hotărârilor.

Motivația autorilor a constat în aceea că, în urma numeroaselor condamnări ale României, în opinia publică s-a transmis cu o siguranță specifică, de către oamenii politici, presă ori de către reprezentanții ai autorităților publice, ideea că judecătorii poartă vina exclusivă a acestor condamnări, desigur, în planul cauzalității fiind ultima verigă înainte de trimiterea unei cauze pe rolul Curții Europene a Drepturilor Omului. O astfel de opinie se bazează pe argumente speculative, iar nu pe o cercetare științifică amănunțită.

În această lucrare a fost rezumată fiecare cauză în care România a fost condamnată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, s-au găsit autoritățile potențial responsabile, necruțând în vreun fel puterea judecătorească, și s-a observat în ce măsură acestea s-au conformat și au reacționat concret, după pronunțarea hotărârilor.

Utilitatea practică a culegerii de jurisprudență de față rezidă în faptul că sunt tratate *toate* hotărârile de condam-

nare pronunțate de Curtea europeană în cauzele împotriva României, de la 1 ianuarie 2012 și până la 31 decembrie 2012, inclusiv cele nepublicate în Monitorul Oficial al României și cele pentru care nu s-a realizat o traducere neoficială la care cei interesați să poată avea acces.

Rezumarea hotărârilor și extragerea argumentelor relevante din motivarea Curții, cu riscul asumat de a afecta - câtuși de puțin - acuratețea textului original, constituie totuși un avantaj deoarece culegerea permite *parcursarea în timp scurt* a întregii jurisprudențe CEDO și devine un instrument util în biblioteca oricărui teoretician sau practician al dreptului, deziderat căruia îi servește și modul în care a fost concepută *indexarea* după cuvinte cheie, cu trimitere la toate cauzele relevante din anul 2012.

Nu în ultimul rând, motivele expuse în analiza fiecărei spețe privind *autoritățile potențial responsabile*, deși emană de la autorii culegerii, dar pe baza aprecierilor Curții europene, constituie un punct de reper pentru activitatea celor obligați, în virtutea funcției sau profesiei, să respecte sau să garanteze exercițiul drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. De aceea, nu a fost omisă nici evoluția dreptului intern, pozitivă sau negativă, autorii indicând - acolo unde au fost identificate - *consecințele hotărârii*, care ar trebui să folosească celor interesați pentru a descoperi remediile interne actuale.

Scopul acestui studiu și metodologia aleasă au plecat tocmai de la o analiză foarte atentă a situației de fapt, a motivării fiecărei hotărâri pronunțate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului pe fond, pentru a identifica mecanismul care a condus în final la încălcarea dreptului fundamental respectiv.

Astfel, avem la dispoziție, într-un *demers științific și nepărtinitor*, o serie de concluzii și date concrete privind

condamnările României la Curtea Europeană a Drepturilor Omului.

Pentru anul 2012, puterea judecătorească este responsabilă în **60,00%** dintre cauzele în care s-au pronunțat hotărâri de condamnare (42 din 70), puterea legislativă este responsabilă în **51,42%** (36 din 70), puterea executivă în **43,85%** (30 din 70), iar Ministerul Public pentru **31,42%** (22 din 70).

Raportând calculul la suma totală a responsabilităților, între puterile indicate, pentru anul 2012, ierarhia are pe primul loc **puterea judecătorească (32,30%)**, pe locul al doilea **puterea legislativă (27,69%)**, apoi se găsesc **puterea executivă (23,07%)** și **Ministerul Public (16,92%)**.

În proporție covârșitoare, responsabilitățile sunt concurente între cele trei puteri (legislativă, executivă și judecătorească) ori între două dintre acestea (legislativă și judecătorească, legislativă și executivă, executivă și judecătorească).

În anul 2012, puterea judecătorească răspunde, *singură*, pentru 15 condamnări, puterea executivă pentru 5 condamnări, iar puterea legislativă nu răspunde singură pentru vreo condamnare.

Ca atare, **deși responsabilitatea judecătorilor din România nu poate fi exclusă, aceasta nu este singura cauză**

a condamnărilor. De cele mai multe ori, România nu a fost condamnată pentru încălcarea regulilor procesului echitabil, ci pentru fapte săvârșite de alte autorități publice, din cadrul puterii executive (spre exemplu, pentru neexecutarea hotărârilor judecătorești) sau legislative (spre exemplu, pentru exces de reglementare, nesistematizare, reglementări contradictorii etc.).

Pentru întreaga perioadă 1994–2012, raportat la totalul de 845 de cauze soluționate de Curte, în care s-a constatat încălcarea cel puțin a unui drept protejat de Convenție, **puterea legislativă** este responsabilă în **79,28%** dintre cauzele în care s-au pronunțat hotărâri de condamnare (670), **puterea judecătorească** este responsabilă în **67,21%** (568 de cauze) **puterea executivă** în **59,17%** (500 de cauze), **Ministerul Public** pentru **19,40%** (164 de cauze), iar **Curtea Constituțională** este responsabilă pentru **0,35%** din condamnări (3 cauze).

Conferința a fost moderată de domnia Mihai Șandru, prof. univ. dr., coordonator al Centrului de Studii de Drept European (CSDE) al Institutului de Cercetări Juridice din cadrul Academiei Române, și Dragoș Călin, președinte al Asociației Forumul Judecătorilor din România.

Au prezentat lucrări dl. Dragoș Călin, judecător, Curtea de Apel București (Autoritățile potențial responsabile pentru condamnările suferite de România în anul 2012 în materie civilă – prezentare generală), dl. Ionuț Militaru, judecător, Judecătoria Sectorului 6 București (Analiza statistică a hotărârilor de condamnare pronunțate în cauzele împotriva României în perioada 1994-2012. Baza de date JurisClasor CEDO - www.hotararicedo.ro), d-na Catrinel Brumar, Agentul Guvernamental al României la CEDO (Apărările formulate de state. Dificultățile întâmpinate în cauzele împotriva României), d-na Alexandra Neagu, judecător, Tribunalul București (Condițiile în care divergența

jurisprudențială poate aduce atingere dreptului la un proces echitabil), dl. Victor Constantinescu, judecător, Judecătoria Alexandria (Infrațiuni și contravenții. Principiul *non bis in idem* în jurisprudența recentă a CEDO și CJUE) și dl. Vasile Bozeșan, judecător, Judecătoria Alexandria (Libertatea de exprimare. Obligarea jurnaliștilor la despăgubiri *pentru atingeri aduse prin presă reputației altora*. Cauza Eon c. Franței - încălcarea art. 10 din Convenție prin aplicarea unei amenzi penale pentru infracțiunea de ofensă adusă Președintelui Franței, prin expunerea unei pancarte cu mesajul „casse toi pov’con!”).

Prezentări realizate de Dragoș Călin